

Dwór modrzewiowy z 1720 roku

Współrzędne: Szerokość - 53.477665, Długość - 23.627976

Łosośna Mała jak sama nazwa wskazuje jest to niewielka miejscowość zagubiona pośród Wzgórz Sokólskich. Na próżno jej szukać na mapie. Nawet w terenie nie ma żadnych oznaczeń wskazujących to miejsce. Trzeba tu polegać jedynie na życzliwości miejscowych ludzi, którzy bez problemu wskażą miejsce, gdzie znajduje się wyjątkowo ciekawy **dwór modrzewiowy**, który prawdopodobnie jest najstarszy w Polsce..

Sama miejscowość położona jest kilka kilometrów przed Kuźnicą Białostocką, niedaleko głównej trasy Sokółka- Kuźnica. Najbliższe wsie to Krugłany i Czepielowo. Przez osadę przepływa rzeczka Łosośna a sam majątek gdzie stoi dwór otacza sześć stawów .

Początki sięgają XVI wieku kiedy dobra nad rzeczką Łosośną otrzymał z nadania Aleksandra Jagiellończyka Wasyl Doroszkiewicz, pisarz królewski. To od imienia jednego z synów Bohufała wziął później nazwę znany na Grodzieńszczyźnie i Wileńszczyźnie ród Bouffałów. Z pierwotnych dóbr Wasyla, w ciągu XVI i XVII wieku, w wyniku podziałów wyodrębniły się majątki: Łosośna Wielka i Mała, Czuprynowo i Wołkusze. Do dzisiaj z czterech dawnych majątków szlacheckich przetrwał jedynie drewniany dwór w Łosośnej Małej.

Położony na zboczu wzgórza, z pięknym widokiem na dolinę rzeczki Łosośna należy do najciekawszych podlaskich dworów. Zachwyca doskonałe wkomponowanie w otaczającą go przestrzeń. Dwór w latach 1720- 1722 zbudował Zygmunt Bouffał. Budynek został tak zorientowany w terenie względem stron świata, aby w ciągu dnia, co najmniej przez godzinę, słońce zaglądało do każdego z dwunastu pomieszczeń (tytu ile jest miesięcy w roku). Już w XVI wieku przy pierwszym dworze, którego wyglądu nie znamy, zorganizowano włoski ogród kwaterowy. Z czasem, na pobliskim wzgórzu, powstał park krajobrazowy, którego resztki istnieją do dziś. Modrzewiowy dwór odwiedził kilka razy niecodzienny gość król Stanisław August Poniatowski w towarzystwie swego szambelana. Było to w czasach gdy przebywał on na zesłaniu w Grodnie. Pamiątką po królewskich wizytach jest płyta żeliwna z inicjałami króla zdobiąca jeden z kominków we dworze. Za udział w powstaniu listopadowym majątek Łosośna został skonfiskowany. Nowym właścicielem dóbr został generał Wsiewołod Apołonowicz Sytni, który przebudował dwór na wiejską daczę. W 1902 roku dwór kupił Wiktor Syrkomola- Bilmin. Po kilku latach nowy właściciel wraz z synami Emilianem i Stanisławem przywrócił dawny wygląd dworu.

Ostatnim przedwojennym właścicielem Łosośny był syn Emiliana Stanisław Bilmin, hallerczyk, który jako kapitan 44 Pułku Piechoty Strzelców Kresowych, odznaczony został dwukrotnie orderem Virtuti Militari podczas wojny w 1920 roku. W 1939 roku już jako major został aresztowany i internowany w Kozielsku. Zginął tak jak reszta polskich oficerów w Katyniu. Wiktoria Bilmin przeżyła 95 lat, mieszkając praktycznie przez cały czas w modrzewiowym dworze.

Podczas wojny i po wojnie właściciele wielokrotnie byli wysiedlani z dworu. Rozparcelowany majątek przekazano PGR-owi, który mieścił się tam do 1957 roku. W latach 1960-64 dwór za sprawą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (Władysława Paszkowskiego) został

Dwór modrzewiowy z 1720 roku

poddany renowacji. Następnie w części pomieszczeń miał swoją siedzibę PTTK, a w pozostałych przez pewien czas mieszkali Bilminowie. Gdy dwór popadł w ruinę pozwolono im zbudować w pobliżu nowy dom. W połowie lat 70-tych pojawił się plan umieszczenia w Łosośnej luksusowego ośrodka wczasowego PRL. Nigdy jednak do tego nie doszło. W 1994 roku Bilminowie oficjalnie odzyskali majątek i przystąpili do ratowania niszczonego dworu. Wymieniono m.in. dach. Drewniany gont zastąpiła blacha. Ucierpiał na tym wizualny wygląd dworu ale wobec nikłych środków finansowych było to jedyne wyjście. Teraz na remont czeka reszta tego unikalnego obiektu. Należy mieć nadzieję że za jakiś czas ta architektoniczna perełka wróci do dawnej świetności.

Artykuł Magdaleny Grassman o wyjątkowym dworze w Łosośnej

["W modrzewiowym dworku"](#)
